

LORIN-Nytt

Medlemsblad för Släktföreningen LORIN-ättlingar från Rök i Östergötland
Nr 7 • Maj 2005

Årsmöte i Väderstad

Styrelsen kallar till årsmöte enligt stadgarnas § 8 lördagen den 18 juni 2005.

Vi samlas klockan 12.00 vid Röks kyrka och får en initierad guidning av Olle Lorin och för den som vill, även en möjlighet att bese Rökstenen. Därefter åker vi till Haddestad, som är en central by i Lorinssläktens historia, och beser en av gårdarna. Sedan fortsätter vi till Folkungakyrkan i Väderstad och intar en god lunch innan vi övergår till årsmötesförhandlingarna. Träffen beräknas kunna avslutas vid 17-tiden.

Anmälan om deltagande görs senast den 10 juni till Hans Lorin, tfn 0590-103 02.

Medlemsavgiften

Medlemmarna påminns om att betala medlemsavgiften, 100 kronor, för år 2005.

Avgiften inbetalas till postgirokonto 23 48 39-9 "Släktföreningen Lorin-ättlingar". Glöm inte att ange avsändare. Avgiften kan även betalas kontant till kassören vid årsmötet den 18 juni.

Föredragningslista för årsmöte

1. Val av ordförande och sekreterare för årsmötet.
2. Val av två justeringsmän, tillika vid val fungerande som rösträknare.
3. Fråga om årsmötets behöriga utlysande.
4. Behandling av styrelsens årsredovisning för senaste verksamhetsåret.
5. Revisorernas berättelse för samma tid.
6. Fråga om fastställande av resultat- och balansräkningar samt disposition av tillgängliga vinstmedel.
7. Fråga om ansvarfrihet för styrelsens förvaltning.
8. Beslut om årsavgift till föreningens följande verksamhetsår.
9. Val av ordförande, sekreterare och kassör. (Vid detta årsmöte endast val av kassör, då ordförande och sekreterare är valda för två år.)
10. Val av ledamöter och suppleanter i styrelsen. (Vid detta årsmöte val av en ledamot och två suppleanter, då en ledamot är vald för två år.)
11. Val av revisorer och revisorssuppleant.
12. Val av ledamöter i valberedningen.
13. Behandling av ärende som styrelsen hänskjutit till årsmötet eller som enskild ledamot hos styrelsen skriftligt begärt senast fyra veckor före årsmötet.

Välkomna till årsmötet och
släkträffen lördagen den 18 juni

Glöm ej anmälan senast den 10 juni
till Hans Lorin, tfn 0590-103 02

Vådaskotten i Turinge 1882

Nedanstående artikel har tidigare publicerats i Olle Lorins bok "Glimtar ur Lorinska levnadsöden", utgiven 1997. Den återges här med vederbörligt tillstånd.

Det var eftermiddagen den 8 november 1882. 45-åriga Carolina Wilhelmina Lundholm, maka till statsdrängen Carl Lundholm och bosatt i Österkumla i Turinge socken, var som många gånger förr ute i skogen i närheten av torpet för att hugga ris till kvastar, vilka hon brukade saluföra i Södertälje. Det här skulle bli hennes sista dag i livet.

Samtidigt var skogvaktare Carl Axel Lorin (sonson till klockaren Nils Lorin i Harstad) tillsammans med sin arbetsgivare, godsägaren Reinhold Gustaf Elgenstierna på Vidbynäs, Turinge, och grosshandlaren S A Palm från Tuna i Överjärna ute på harjakt i de stora skogarna kring Österkumla.

"Ljud som från en tjäder"

Skogvaktaren hade kommit ifrån det övriga jaktsällskapet och tyckte sig då från ett buskage höra ljud, liknande "knäppningar" av tjäder. Han gick därför år det håll varifrån ljuden tycktes komma. Först såg han inget levande föremål. Strax därpå iakttog han "en liten del af ett mörkt föremål som rörde sig". Piporna i hans dubbelbössa var laddade med hagelpatroner, 70 hagel vardera. Han siktade på en liten del av det mörka föremålet och avlossade det första skottet på 70 fots avstånd och sedan han åter tyckt sig höra knäppningar avlossade han det andra skottet.

Han rusade sedan fram till busksnäret för att ta sig en närmare titt på sitt byte.

Till sin stora fasa fann han en kvidande kvinna stående på sina knän, blödande ur munnen och utropande (enligt rättegångsprotokollet):

"Ni har skjutit mig, men jag vet ej hvar det träffat, antingen i munnen eller i magen."

Försökte blåsa signal

Han berättar senare inför rätten att han höll hennes huvud upprätt samtidigt som han försökte blåsa en signal i jägarhornet, dock utan att lyckas. I stället ropade han för att väcka de andra jägarnas uppmärksamhet.

Carl Axel Lorin betygade att han inte haft den ringaste avsikt att skada, än mindre döda hustru Lundholm, som han tidigare sett men inte kände till namnet. Han berättade också att han var född den 1 juli 1853 i Väderstads (f.d. Harstads) församling i Östergötland och att han sedan två år tillbaka varit anställd som skogvaktare hos godsägare Elgenstierna. Därefter begärde åklagaren att få förhöra godsägaren som vittne.

Denne bekräftade i princip vad den svarande tidigare hade uppgivit. Han och Palm hade kommit ifrån skogvaktaren, som hade hunden med sig. Omkring klockan tre hade de hört ett första skott och strax därefter ytterligare ett. Därpå hade de hört en del av en signal med horn och därefter ropet "häråt". De gick därpå åt det håll, varifrån ropet hörts, "i början dock utan att skynda, men då ropen blefvo allt tätare med raskare gång".

Då de kom fram till ett med gran och enbuskar tätt bevuxet ställe fann de skogvaktaren, som höll Carolina Wilhelmina Lundholm om livet. Hon var då ännu inte död men kunde inte tala. Elgenstierna uppger sedan att han skyndat sig till ett närbeläget torp för att skaffa hjälp. Då han återvände med ett åkdon var kvinnan redan död, varför liket fördes till torpet.

"Nykter och ordentlig"

Han betygade också att skogvaktaren uppfört sig nyktert och ordentligt samt att han inte visat någon oförsiktighet vid handhavande av skjutvapen. Som en viktig detalj i sammanhanget uppger vittnet att han under oktober månad samma år skjutit en tjäder under spel. Han ansåg att Lorins iver att få skjuta tjäder

förklarades av hans begär att utröna huruvida detta fågelslag spelade vid en så sen tid på året, vilket han påpekade var mycket ovanligt.

Det andra vittnet, Sven Olof Palm på Tuna i Överjärna, avgav liknande vittnesmål men med den skillnaden att skogvaktaren skulle ha svimmat, varför Palm i stället hållit i offret. Palm intygar också inför rätten att han vid upprepade besök på Vidbynäs lärt känna Lorin som en "särdeles nykter och ordentlig man".

Rätten hade också tagit del av protokoll från rättsmedicinska undersökningen. Denna gav besked om att offret träffats av 82 hagel, som genomträngt och svårt skadat såväl bröstets som bukens alla organ och därigenom orsakat inre blödning, som "ovillkorligen varit vållande till hennes hastiga död".

Vid rättens utslag den 21 mars 1883 dömdes Carl Axel Lorin att "jemlikt 14 kap. 9 § Strafflagen, rättvist döma svaranden att därför hållas i fängelse en månad".

Så långt rättegångshandlingarna. Dessa säger emellertid långtifrån allt. Det nämns t.ex. inte med ett ord att 45-åriga Carolina Wilhelmina Lundholm var mor till fem minderåriga barn, 4, 7, 9, 12 och 15 år gamla, och det sägs ingenting om ersättning till den så brutalt drabbade familjen.

Det måste nog betecknas som egendomligt att en van jägare inte skulle kunna skilja på ljud som en tjäder åstadkommer och hackandet från någon som samlar in ris. Man frågar sig också om den träffade kvinnan efter det första skottet helt oberört skulle ha fortsatt med sin verksamhet, eftersom det i vittnesmålet uppges att det ljud som skulle ha kommit från en tjäder upprepats efter skott nummer ett.

Annan version

Det märkliga är att jag kommit i kontakt med ett barnbarn till den vådaskjutna, nämligen 92-åriga fröken Helga Lundholm, bosatt i Stockholm. Hon kan förmedla en helt annan version av händelseförloppet, som varit vitt spridd bland Turingeborna både på den aktuella

tiden och även nu långt mer än hundra år senare. Det lär ha varit en "officiell hemlighet" i socknen att det var just godsägaren som höll i bössan, då de dödade skotten föll, men att skogsvaktare Lorin på något sätt tvingades ta på sig skulden.

När man så här långt mer än hundra år efteråt läser rättegångsprotokollen får man en bestämd känsla av att vittnesmålen är tillrättalagda. Hur det i verkligheten förhöll sig lär vi aldrig få veta.

Om nu skogsvaktaren var oskyldig måste det ha varit fruktansvärt att inför släkt och allmänhet ha fått leva med denna anklagelse och att få klä på sig fångdräkten och tillbringa en månad innanför galler, ett straff som dessutom förefaller vara tämligen lindrigt, eftersom rätten i domslutet ansåg skogsvaktaren "genom stor oförsigtighet hafva varit vållande till hustru Lundholms död".

Helga Lundholm berättar att det naturligtvis var ett hårt slag för maken och barnen, som alltså inte fick någon som helst form av ersättning. Det var i stor utsträckning tack vare frun på Österkumla gård, "familjens goda ängel" som familjen i fortsättningen kunde klara sitt uppehälle, omtalar Helga. Hon erinrar sig också att det i farfaderns dödsannons stod att han också sörjdes av husbondefolket -- ett vittnesbörd om den goda gemenskapen dem emellan, poängterar barnbarnet.

Blev inte bitter

Man tycker att maken och den ensamme familjeförsörjaren skulle ha blivit bitter till sinnes. Enligt Helga Lundholm var så emellertid inte fallet utan han blev i stället "religiös". Hon berättar bl.a. att han till den cittra han så småningom skaffade sig brukade sjunga sången: "Är du glad, så sjung min vän, är du sorgsen sjung igen, tonarna de bära sorg och fröjd till himmelen".

Det sägs för övrigt att skogsvaktare Carl Axel Lorin på sin dödsbädd 1899 skulle ha bekräftat ryktet att det inte var han som avlossade de dödade skotten denna dystra höstdag 1882.

Skogsvaktaren var ogift då den hemska händelsen inträffade. Han gifte sig emellertid den 5 maj 1889 med dottern till kyrkvärden Carl Andersson i Svinkeln, Turinge, vilket ställe han sedan också övertog och brukade. Att han skulle ha fått det lilla hemmanet som en "belöning" av godsägaren för att han tog på sig skulden, vilket också hörde till upp-

gifterna som var i svang i bygden, finns det av allt att döma inget belegg för.

Källor:

Hans Lorin och Olle Lorin: Slakten Lorin från Rök i Östergötland. Kyrkoarkivalier. Brev och muntliga meddelanden från Helga Lundholm.

Helga Lundholm var barnbarn till den 1882 vådaskjutna Carolina Wilhelmina Lundholm. Hon avled den 9 augusti 1997 i en ålder av 93 år. Med sig till sjukhemmet, där hon efter en kort tid slutade sina dagar, hade hon alla de handlingar som författaren skickade till henne 1996. I brev från den otroligt vitala och minnesgoda damen poängterade hon att det var en stor upplevelse för henne att ha fått kontakt med en representant för Lorin-slakten. Under hela sin barndom och uppväxttid hade hon aldrig hört annat än att Carl Axel Lorin var oskyldig till den tragiska händelsen men att han alltså fick ta på sig skulden.

Att spara sina rötter

Någon sitter och tunmar på ett gulnat fotografi föreställande två uppsträckta personer med en stram blick skådande in i fotografens underverk – en kamera. En blixtrunner av och en doft av bränd magnesium sprider sig i rummet, ögonblicket är förevisat. Men vilka föreställer paret på bilden?

Släktforskningen har de senaste åren ökat explosionsartat och har utökats från att söka information i husförhörslängder och kyrkoböcker till att besöka och föreviga boplatser och samhällen där förfäder levde och verkade. Vad beror denna ökning på?

Det finns inget entydigt svar, men möjligheterna att få fram information har blivit enklare och mera material i olika former finns tillgänglig. Men också den ändrade samhällsstrukturen har gjort att nya familjerelationer och släktband har bildats i en allt större omfattning än tidigare. Vad ser vi i framtiden?

Här tror jag att skapa mötesplatser för släkt och vänner kommer att få en större betydelse och att dokumentera våra rötter och släktled blir en stor del i detta. Vart vill jag då

komma med min första fråga?

Fotograferandet med alla typer av media, både analogt och digitalt, rörliga och stillbilder, har ökat lavinartat. Det mailas, messas och webbas i allt större omfattning. En bild – en händelse – ut på nätet i cybervärlden, men vart tog bilden vägen och kommer eftervärlden att få se den? Nya arkiveringsmetoder dyker ständigt upp och det som redan finns blir snabbt föråldrat och materialet otillgängligt. Här är det nog viktigt att tänka efter före, när man vill spara något till eftervärlden.

Känns detta igen från det gulnade fotografiet? Många fotoalbum dyker upp i olika sammanhang. Man bläddrar förstrött för att få veta mera, men oftast blir det bara bilder. Därför vill jag förmedla Helene Gustavssons råd ur Mjölby Hembygdsrads årsbok 2004: "Glöm inte att skriva på era fotografier vem, var, när och vad bilden föreställer".

Kanske det kan vara något att diskutera och få råd och tips om vid någon kommande träff.

Morgan Lorin

Tillägg och rättelser till boken *Släkten LORIN från Rök i Östergötland*

Det framkommer ständigt nya uppgifter som påverkar innehållet i släktsammanställningen. Det kan vara helt nya uppgifter men även små rättelser som kan vara av betydelse. Då det lär dröja länge innan en nytryckning kan bli aktuell kom-

mer tillägg och rättelser att redovisas i LORIN-Nytt.

Meddelande om tillägg och rättelser mottages tacksamt under adress
Hans Lorin, Nylundsgatan 5, 682 33 Filipstad.

kursiv stil = ny eller ändrad uppgift

sidan 30

F66 44 12 Rolf Westerberg, *3.7.1947 i Turinge (D).
Gift 3.10.1970 i Linköpings dkfg (E) med Britt Askling, *16.10.1951 i Vadstena (E).

F66 44 12 1 Anne-Sofie Charlotte Westerberg, *3.4.1971 i Linköpings dkfg (E).

F66 44 12 2 Per Martin Westerberg, *9.7.1975 i Linköpings dkfg (E).
Sambo med Cecilia Brage, *29.1.1975 i Linköping (E).

F66 44 12 21 Jacob Martin Westerberg, *1.2.2004 i Nacka (AB).

F66 44 12 3 Johan Krister Westerberg, *28.4.1981 i Linköpings dkfg (E).

sidan 33

F68 21 11 Gertrud Ingrid Margareta Svenrud, *2.6.1952 i Linköpings dkfg (E),
†9.1.2005 i Sköllersta (T).
Gift 23.10.1976 med Gert Tärnqvist, *21.9.1953 i Kvistbro (T).

Släkten **LORIN** från Rök i Östergötland

En sammanställning av egna och andra släktforskares resultat
av Hans Lorin

Fjärde omarbetade och utökade utgåvan

Har du köpt boken om släkten Lorin?

Beställ den hos Hans Lorin, Nylundsgatan 5,
682 33 Filipstad, telefon 0590-103 02.

Boken omfattar 36 sidor i A4-format och kostar 60 kronor
+ porto (1 bok 22 kr, 2-3 böcker 33 kr, 4-6 böcker 44 kr)

Redaktör för detta nummer av LORIN-Nytt är Hans Lorin

Släktföreningen LORIN-ättlingar från Rök i Östergötland

Ordförande Morgan Lorin, Dalievägen 8, 291 50 Kristianstad, tfn 044-10 96 44
Sekreterare Hans Lorin, Nylundsgatan 5, 682 33 Filipstad, tfn 0590-103 02
Kassör Mia Lorin, Kagagatan 5, 582 37 Linköping, tfn 013-14 25 97

Föreningens postgirokonto 23 48 39-9
Föreningens organisationsnummer 802417-8736

Medlemsavgift 100 kronor/år